Liikenne- ja viestintävirasto
Transport- och kommunikationsverket

LAUSUNTO

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Päiväys/Datum
28.03.2024
Dnro/Dnr
TRAFICOM/157186/03.03.01/2024
Viite/Referens
E9/2024 vp

Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin lausunto valtioneuvoston selvityksestä E 9/2024 vp: Komission tiedonanto teollisesta hiilenhallinnasta EU:ssa

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom (jäljempänä Traficom) kiittää eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokuntaa kutsusta kuultavaksi. Traficom on tukenut Liikenne- ja viestintäministeriötä (LVM) valtioneuvoston kantojen valmistelussa ja yhtyy E-kirjeessä esitettyyn valtioneuvoston kantaan. Virasto kiinnittää huomiota erityisesti seuraaviin linjauksiin, jotka ovat keskeisiä hiilidioksidin tehokkaan, turvallisen ja kestävän kuljetuksen näkökulmasta.

(1) Suomi pitää kannatettavana käynnistää valmisteleva työ hiilidioksidin kuljetusta koskevan sääntelyn osalta, ottaen huomioon kaikki päästökauppadirektiivin mukaiset kuljetusmuodot.

Traficom kannattaa hiilidioksidin kuljetusta koskevan sääntelyn valmistelevan työn aloittamista mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, sen mahdollistaessa kannustimien luomisen ja selkeiden markkinamekanismien kehittämisen merkitystä sekä lyhyen että pitkän aikavälin perspektiivissä.

Traficom tunnistaa hiilidioksidin rajat ylittävässä kuljetuksessa esiintyvät haasteet sekä turvallisuus- ja ympäristöriskit, ja näkee samalla liiketoimintamahdollisuuksia suomalaisille kuljetus- ja logistiikka-alan toimijoille osana eurooppalaista ja globaalia hiiliarvoketjua. Traficom yhtyy Suomen näkemykseen siitä, että markkinan luomisen lähtökohdaksi tulee asettaa teknologianeutraalisuus. Lisäksi tulevassa sääntelyssä tulee erottaa biogeeninen ja fossiilinen hiilidioksidi biogeenisen hiilidioksidin talteenotolla ollessa rooli negatiivisten päästöjen mahdollistajana.

(2) Suomi korostaa, että kaukana teollisista keskittymistä ja varastointipaikoista sijaitsevien talteenottolaitosten kuljetustarpeet tulee huomioida. Tavoitteena tulee olla, että hiilidioksidin merikuljetuksille luodaan edellytykset myös lähimerenkulussa EU:n sisällä ja unionin satamista kolmansiin maihin. Suomi pitää tärkeänä, että rajat ylittävää hiilidioksidin kuljetusverkostoa luotaessa kiinnitetään erityistä huomiota eri kuljetusmuotojen saumattoman yhteistoimintaan.

Talteen otetun hiilidioksidin kuljetus laivoilla, junilla ja rekoilla tulee olla turvallista, tehokasta ja kestävää. Traficom yhtyy komission näkemykseen siitä, että investointeja vaativien putkistojen rinnalla tarvitaan turvalliset maantie-, raide- ja meriliikennekuljetukset sekä eri kuljetusmuotojen saumattoman yhteistoiminnan mahdollistavaa sääntelyä.

Tavoitteena on luoda toimiva rajat ylittävä hiilen kuljetusverkosto, johon toimijoilla

on vapaa pääsy. Välttämättömään infrastruktuuriin pääsyn osalta olisi kuitenkin tärkeää arvioida sekä pääsyn sallimisen että kieltämisen vaikutuksia, mukaan lukien EU:n rajat ylittävien oikeudellisten seikkojen pohdinta hiilidioksidin talteenoton, kuljetuksen ja varastoinnin osalta.

Traficom yhtyy Suomen näkemykseen siitä, että tarvittaessa tulee olla mahdollista täydentää sopimuksellisia puitteita maiden välisellä kahdenvälisellä sopimuksella tai muulla järjestelyllä, mikäli EU-lainsäädännön kattavuudessa todetaan puutteita. Tämä olisi huomioitava suhteessa Lontoon pöytäkirjan edellyttämiin määräyksiin.

Erityisesti maalle, joka sijaitsee kaukana suurista teollisista keskittymistä ja Euroopan merkittävimmistä vientisatamista, on ensiarvoisen tärkeää, että sen ainutlaatuiset olosuhteet ja verrattain vähäisemmät hiilidioksidin kuljetusvirrat otetaan huomioon, jotta varmistetaan tasapuoliset toimintaedellytykset suurempiin jäsenvaltioihin nähden. Traficom pitää tärkeänä, että Suomen erityisolosuhteet ja lähimerenkulun toimijat huomioidaan tiedonannossa kuvatun sidosryhmäverkoston kokoamisessa. EU:n sisäinen lähimerenkulku Itämerellä tulee ottaa hiilidioksidin kuljetusmahdollisuuksia ja -tarpeita tarkasteltaessa huomioon valtameriä ylittävän meriliikenteen rinnalla.

(3) Suomi tukee komission aikomusta edistää Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä (IMO) maailmanlaajuista alusliikenteen sääntelyä talteen otetun hiilidioksidin turvalliseen kuljettamiseen meritse, ja näkee kansainväliset toimet ensisijaisina.

Tiedonnanon mukaan ennen vuotta 2030 hiilidioksidin siirto meriteitse tulee muodostumaan keskeiseksi kuljetusmuodoksi, mikä edellyttää erityisesti tähän tarkoitukseen suunnitellun ja soveltuvan aluskannan kehittämistä. Komission on tarkoitus edistää Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä IMO:ssa maailmanlaajuista alusliikenteen sääntelyä talteen otetun hiilen turvalliseen kuljettamiseen meritse. Traficom yhtyy näkemykseen globaalin sääntelyn ensisijaisuudesta.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 28.3.2024. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomin kirjaamosta.

Eklund Pipsa
Johtaja

Mittler Cea
Lakimies